Inspiratiegids
Intergenerationeel wonen

ZORG SAAM WONEN

Voorwoord

Beste lezer,

“De jongeren die hier wonen zijn er niet vóór de oudere bewoners. We streven een gelijkwaardige manier van samenleven na. Iedereen heeft zijn eigen talenten en capaciteiten, en de combinatie van dit alles maakt dat er een vitale leefgemeenschap is. Door zo samen te wonen, kunnen ouderen langer zelfstandig blijven wonen.”
Een uitspraak vanuit Augustanahof die te lezen is op de site van ZorgSaamWonen. Als jong en oud samenwonen, kunnen zij elkaars leven verrijken. Dit magazine is een inspiratiebron voor organisaties die oud en jong willen mixen. Dat zijn er steeds meer en dat is geweldig. Want laten we eerlijk zijn: de kracht van samenleven zit in de diversiteit en het wederzijdse begrip tussen jongeren en ouderen.

De minister van Langdurige Zorg en Sport zet zich samen met veel organisaties in om ‘intergenerationeel wonen’ verder te stimuleren. Zorgorganisaties en woningcorporaties kunnen subsidie aanvragen om woonvoorzieningen om te vormen naar locaties waar oud en jong samenwonen. Wie creatief denkt, kan dat op elke locatie realiseren.

Natuurlijk zit er ook een verhaal achter en dat heeft veel met de vergrijzing te maken. Die legt een toenemende druk op onze zorg. Als ouderen langer thuis kunnen blijven wonen, zijn er minder plekken nodig in verpleeghuizen. Dat verlicht de druk op zorgmedewerkers. Tegelijk is het ook fijn voor ouderen, want de meesten willen graag zelfredzaam blijven in hun eigen omgeving. Door te stimuleren dat jongeren - als goede buur – hier actief aan bijdragen, zullen ouderen minder snel een beroep doen op formele ondersteuning en zorg en ontstaan er ook nieuwe sociale contacten. Ook digitale ondersteuning kan daarbij helpen.

Er komt langzaam maar zeker een maatschappelijke dialoog op gang over de zorg en ondersteuning aan ouderen in de toekomst. Laten we deze dialoog omarmen.

Met enthousiasme,
Jan Megens

Programmadirecteur Wonen, Ondersteuning, Zorg en Ouderen (WOZO)
Ministerie van VWS

ZORG SAAM WONEN

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Inhoudsopgave

2 - Voorwoord

4 - Inleiding

6 - Humanitas Deventer

12 - Het Ouden Huis Bodegraven

18 - Elisabeth Otter-Knoll Stichting Amsterdam

24 - Sterrebos Oss

30 - Bergmanstrook Zoetermeer

36 - Hof ter Borcht Baarlo

42 - Augustanahof Amsterdam

48 - Residentie Gerlachus Maastricht

54 - Connect Generations

58 - Slotanalyse

60 - Colofon

Inleiding

Intergenerationele woonvormen zijn niet nieuw, maar staan sinds enige tijd in een hernieuwde belangstelling. In een tijd van personeelstekorten in de zorg en schaarste op de woningmarkt is alle creativiteit nodig om prettig wonen, werken, zorgen en meedoen voor jong en oud mogelijk te maken en te behouden. Willen we vitaal ouder worden, thuis en zelf in de regie blijven, dan moet het anders. En het kan ook anders. Dit boekje laat prachtige voorbeelden hiervan zien.

Met het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) zet de overheid een beweging in gang om de zorg en ondersteuning van ouderen houdbaar te maken en te houden voor de toekomst. Uitgangspunten daarvoor zijn: zelf als het kan; thuis als het kan; digitaal als het kan. Zo kan een samenleving ontstaan waarin (toekomstige) ouderen regie houden en met hun netwerk hun leven kunnen leiden. De beweging die dit voor elkaar wil krijgen kan alleen plaatsvinden als alle randvoorwaarden op orde zijn. Die worden uitgewerkt in verschillende actielijnen. Een daarvan is 'Samen vitaal ouder' worden.

Beweging naar de voorkant

Samen vitaal ouder worden, hangt sterk samen met een omgeving die aansluit op de behoeften van ouderen. Wat ouderen nu en in de toekomst nodig hebben, is het behouden - of zelfs terugwinnen - van vitaliteit bij het ouder worden. Dat betekent stimuleren van een beweging naar de voorkant. Of wel: normaliseren in plaats van medicaliseren. En dan kom je uit op reablement, op het versterken van de ondersteuningsstructuur en op intergenerationeel wonen.

Intergenerationeel wonen

De overheid steunt deze beweging met een subsidieregeling (zie kader) die het samen wonen van jong en oud stimuleert. Doel van deze regeling is cohesie en sociale interactie vergroten in woonvoorzieningen waar overwegend ouderen wonen. Immers, cohesie en sociale interactie dragen bij aan langer vitaal thuis wonen. Door te stimuleren dat jongeren - als goede buur - hieraan actief bijdragen, is de verwachting dat ouderen zonder of met een beperkt netwerk, minder snel een beroep te hoeven doen op formele ondersteuning en zorg. De regeling zal er naar verwachting ook toe leiden dat meer bestaande woonvoorzieningen voor overwegend ouderen, intergenerationeel worden ingericht.

Kennis verrijken

Het bundelen en verspreiden van succesvolle en leerzame ervaringen in de praktijk, vergroot de kennis over intergenerationele wooninitiatieven. En dat kan vervolgens een versnelling op gang brengen in het aantal intergenerationele wooninitiatieven.

In deze publicatie zijn ter lering en ter inspiratie acht initiatieven beschreven aan de hand van interviews met bewoners, jong en oud, verhuurders en zorg- en welzijnsorganisaties die er betrokken bij zijn.

Subsidieregeling intergenerationeel wonen

Zie DUS-I voor meer informatie

en het indienen van een aanvraag

Meer informatie

‘Alles mag, als het maar veilig gebeurt’

Humanitas Deventer was in 2012 de eerste zorgorganisatie die woonruimte bood aan studenten in een woonzorgcentrum. Tot op de dag van vandaag wonen er jongeren. Telkens is er ruimte voor zes woonstudenten. Toen Gea Sijpkes er aantrad als bestuurder kon Humanitas wel wat meer reuring en input van ‘buiten’ gebruiken. Daarom nodigde zij studenten uit om er te komen wonen. Ze wilde zo de buitenwereld naar binnen halen en andersom. Het is na 11 jaar nog steeds een succesvol concept dat sindsdien op meerdere plekken navolging heeft gekregen. Het heeft organisaties in binnen- en buitenland enorm geïnspireerd.

Jayden Rutten (20) woont er drie jaar en snapt waarom het zo’n geslaagd concept is. “Toen ik hier kwam, was ik 17 jaar en nog echt een broekie. Het was in eerste instantie even wennen. Maar al gauw vond ik het fantastisch. Zeker in corona tijd. Ik heb daar weinig last van gehad, want ik had genoeg contacten met de andere studenten en vooral met de ouderen.” Het wonen tussen en met de oudere bewoners heeft hem erg gevormd. “Ik merk ook dat ik volwassener ben geworden en in vergelijking met leeftijdgenoten een stuk wijzer ben.” Wilco Jansen, manager Samenleven bij Humanitas begeleidt de studenten. Hij ziet hen groeien en zich ontwikkelen. “Dat is prachtig om te zien. De studenten organiseren de bingo, helpen met de broodmaaltijd om 17 uur, assisteren bij activiteiten, maken een praatje en kijken voetbalwedstrijden. Ze zijn goede buren.

Bijzondere band

“De meeste ouderen genieten ervan. Sommige ouderen hebben minder behoefte aan het contact maar dat is niet erg”, zegt Wilco. Hij merkt dat het de ouderen goed doet. “Als één van de studenten een borrel te veel op heeft of een nieuwe liefde, is dat het gesprek van de dag. Zij leven dan enorm mee. Maar andersom ook. De studenten zijn erg betrokken bij de bewoners.” Jayden heeft bijvoorbeeld bijzonder contact met een oudere bewoner. “Deze meneer was nogal teruggetrokken en zag er wat onverzorgd uit. Ik ging regelmatig met hem chillen. Ik heb er toen voor gezorgd dat hij een spijkerbroek aandeed, ik heb zijn haar verzorgd en hem meegenomen naar beneden. Na een tijdje voerde hij daar het hoogste woord. Nu hoort hij er helemaal bij.” Toch heeft Jayden ook droevig nieuws. “Deze man is terminaal en zal binnen nu en enkele maanden sterven. Hij heeft aan het zorgpersoneel gevraagd of ik een laatste woordje mag doen op de uitvaart. Dat vind ik een eer en doe ik natuurlijk graag. Maar ik zie wel op tegen het afscheid. We hebben zo’n fijne band.”

Vrijheid

De studenten maken van dichtbij de mooie kanten en mindere kanten van het ouder worden mee. Jayden: “Dat heeft me tot nu toe veel gebracht.” De studenten leren ook van de activiteiten die ze verrichten. Wilco: “We geven ze veel vrijheid. Alles mag en kan mits het veilig gebeurt en er geen overlast is.” Natuurlijk zijn er leermomenten. Zo waren sommige bewoners wat aan het mopperen na de eerste bingomiddag. Het ging hen te snel en het was wat onduidelijk. De studenten praten nu langzamer en hebben de nummers groot geprojecteerd. Nu zit de zaal weer helemaal vol. Ook klaagde een bewoonster die net nieuw was, over geluidsoverlast toen de studenten op het balkon een biertje dronken. Wilco stuurde hen een mailtje met de klacht. De studenten zijn naar de bewoonster toe gegaan en hebben excuses aangeboden. De oudere dame nodigde hen vervolgens uit voor het drinken van een biertje, want ze had nog een kratje staan. Zo hadden ze een leuke avond met elkaar en was het weer koek en ei. Wilco: “Ouderen hebben eigenlijk geen geluidsoverlast omdat ze vaak slecht horen. Soms hebben studenten meer last van de harde tv-geluiden van de ouderen dan andersom. Maar als er iets is, lossen studenten het meestal zelf op.” Wilco en de studenten overleggen iedere maand een uurtje over hoe het gaat, wel met een patatje. “Het scheelt dat ik zelf ook kinderen heb in die leeftijd. Ik

kan me goed verplaatsen in hun leefwereld", aldus Wilco.
De studenten zetten zich 30 uur per maand in voor de ouderen en wonen in ruil daarvoor kosteloos. Ze wonen kris kras door het gebouw heen, in kleine woningen. Jayden: "Ik heb geleerd dat leeftijd niet belangrijk is bij het sluiten van vriendschappen. Sterker nog, ik vind het makkelijker, want ouderen oordelen niet snel en vinden je gauw aardig. Leeftijdgenoten kunnen nog wel eens kritisch op elkaar zijn."

Meerwaarde

De studenten leren er ook. Zo krijgen ze een cursus over brandveiligheid en hebben er eentje gevolgd over verslikken omdat ze het angstig vonden als ze zagen dat ouderen zich verslikten. Nu weten ze hoe ze moeten handelen. De studenten zorgen zelf voor een nieuwe student als er eentje afstudeert. Wilco: "Je kunt hier alleen wonen zolang je studeert. De studenten verzorgen zelf de selectie." Jayden vult aan: "We vragen kandidaten om een blog waarin ze moeten uitleggen waarom ze hier willen wonen. Daarna hebben we een gesprek en kijken we of degene hier past. Nu moet ik echt gaan, want ik ga helpen met het haringfeest." Wilco: "De zorgmedewerkers zijn ook blij met de extra handjes. Als zij een student een tijdje niet zien, melden ze dat. Maar dat komt nauwelijks voor. Wat ik zelf het leukste vind is dat zij je altijd verrassen met hun frisse ideeën. Het is hier nooit saai. Hun aanwezigheid heeft meerwaarde voor het personeel, de bewoners en niet in de laatste plaats ook voor mij en voor hen zelf."

Meer weten?

Humanitas Deventer

Humanitas Woonstudenten

Algemene gegevens

Naam project: Humanitas Deventer
Adresgegevens: Radboudlaan 1, 7415 VA Deventer
Aantal woningen: 170 woningen waarvan 6 voor woonstudenten
Doelgroep beschrijving: Humanitas is een zelfstandig woonzorgcentrum in Deventer voor senioren met een behoefte aan ondersteuning op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Samen zorgen wij ervoor dat mensen zichzelf kunnen zijn in een huiselijke woonomgeving. Ook is Humanitas met al haar functies en mogelijkheden "een goede buur" voor de wijkbewoners
Verhuurder: Woonzorg Nederland
Contactpresoon: Wilco Jansen, Manager Samenleven
Sinds wanneer: Woonstudenten sinds 2012

Aanleiding

Waarom: Om woonzorgcentrum te 'revitaliseren', de buitenwereld naar binnen halen
Door wie geïnitieerd: Bestuurder Gea Sijpkes

Financiën

Gemiddelde huurprijs jongeren: Gratis
Gemiddelde huurprijs ouderen: afhankelijk van ZZP indicatie

Fysiek

Bouwvorm: Meerdere verdiepingen, appartementen
Woningtype: De appartementen zijn geschikt voor 1 of 2 personen. Je beschikt over een eigen keuken, badkamer en toilet
Gemeenschappelijkheid: Restaurant het Proathuus, sportruimte, kapper, fysiotherapie, winkeltje, tuin

Sociaal

Aanwezigheid contract: Er is een huurovereenkomst
Richtlijnen vrijwilligerswerk: Alles mag, als het maar veilig gebeurt en er geen overlast is
Intensiteit begeleiding: Wilco bespreekt maandelijks tussen 18-19 uur de voortgang. Verder is er een appgroep. Wilco loopt regelmatig in het woonzorgcentrum rond, hoort van studenten en de zorgmedewerkers hoe het gaat. Hij besteedt minimaal 2 uur per maand per student

Werving en selectie

Organisatie werving: Selectie en werving doen studenten zelf
Selectiecriteria: De student moet studeren/opleiding volgen en minimaal 30 uur per maand actief zijn voor de ouderen
Begeleiding: Via Wilco Jansen, Manager Samenleven

Tips en advies

- Veel ruimte geven
- Woonzorgcentrum heeft veel verbinding met de buurt en heeft nog veel meer mooie projecten en samenwerkingsverbanden

‘Verrijkend voor iedereen’

Het is elf uur. De koffie en thee staan op tafel en een groep oudere bewoners is gezellig met elkaar in gesprek. Over de zomerstorm die over Nederland raast, of de tuinspullen wel goed zijn opgeborgen en niet wegwaaien. Gewoon dagelijkse praat zoals we dat allemaal kennen en graag doen. Een medewerker zorgt ervoor dat ieders kopje gevuld blijft. De sfeer is fijn, iedereen heeft het duidelijk naar zijn zin. Precies wat Karel van Berk en Leonard Smit, de twee initiatiefnemers van Het Ouden Huis, voor ogen hadden toen zij enkele jaren geleden het idee voor het eerste Ouden Huis lanceerden. Een fijne woonplek waar het welzijn van mensen voorop staat, vanuit de gedachte: ‘Een onsje welzijn scheelt een kilo zorg’.

Het Ouden Huis is een plek waar vitale ouderen, kwetsbare ouderen én jongeren samenleven en een woongemeenschap vormen. Iedereen woont zelfstandig. Er zijn 24 huurappartementen voor mensen met een laag of middeninkomen en één driekamerappartement dat wordt bewoond door drie studenten. Waar nodig hebben de oudere bewoners ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), De Zorgverzekeringswet (Zvw) tot aan een verpleeghuisindicatie vanuit de Wet Langdurige Zorg (Wlz).

Gemengde woongemeenschap

Het is een bewuste keuze om vitale ouderen en ouderen die in toenemende mate kwetsbaar zijn, samen te brengen in een woongemeenschap. Karel: “We zien dat ‘van betekenis voor elkaar kunnen zijn’ en ‘ertoe doen’, van grote waarde is voor mensen. Ook als mensen minder vitaal zijn, kunnen zij altijd nog iets voor een ander betekenen. Uiteraard bepalen onze bewoners zelf in welke mate ze zich willen inzetten voor de gemeenschap. Wij laten de verantwoordelijkheid voor het

Meer weten?

Artikel ZorgSaamWonen

Bodegraven - Het Ouden Huis

opbouwen van onderlinge contacten en het meedoen aan activiteiten of commissies bij de bewoners zelf. We faciliteren de bewoners waar men dat wenst." Comfortabel zelfstandig wonen met zorg en ondersteuning nabij, elkaar helpen waar nodig en omzien naar elkaar: belangrijke dragers voor dat 'onsje' welzijn waarmee de zorg ontlast kan worden. Een andere drager is het intergenerationeel wonen. Oftewel de mix van jongeren en oudere bewoners. In het Ouden Huis in Bodegraven zijn dat drie studenten.

De studenten wonen in het complex en als tegenprestatie doen ze vrijwilligerswerk: helpen bij de maaltijd, kleine klusjes bij de mensen thuis, een praatje maken of een spelletje doen. Corina Hameete, leidinggevende van het Ouden Huis, zet hulpvragen van bewoners uit bij de studenten. Zij verdelen het werk onderling en aangevuld met het vaste werk zoals maaltijdbegeleiding en de activiteiten die zij in overleg met de bewoners organiseren, vullen zij hun vrijwilligerswerk in. Corina kan zien hoeveel uur een student besteedt aan het vrijwilligerswerk. Wanneer nodig is er informeel overleg, bijvoorbeeld wanneer in een tentamenperiode de ureninzet van de student wat achterblijft. Dan zoekt Corina samen met de student naar een passende oplossing. Karel: "De mensen bepalen samen met de studenten wat ze willen doen. We hanteren geen richtlijnen anders dan de prestatieafspraak van 30 uur vrijwilligerswerk in de maand. We vragen wel van de studenten om een opleiding tot bedrijfshulpverlener te volgen (BHV-er) en afstemming met ons gedurende de vakanties zodat er altijd een van de studenten in huis aanwezig is. We weten inmiddels dat drie studenten op de 28 bewoners die we hier hebben te weinig is. Bij de ontwikkeling van volgende locaties gaan we uit van één student op zes bewoners. Een mooi leerpunt dus." Zolang de studenten met hun studie bezig zijn, kunnen zij wonen in het Ouden Huis. Karel: "We zijn aan het kijken naar nieuwe locaties voor andere Ouden Huizen. Bij locaties waar geen onderwijsinstelling nabij is denken wij na over bewoning door werkende jongeren, bijvoorbeeld tot een bepaalde leeftijd. Dat is nog even zoeken. Dat geldt ook voor het type woning wat daarbij past."

Plek met maatschappelijke plus

Rutger (20 jaar) woont nu 1 jaar in het Ouden Huis in Bodegraven. Hij studeert in Leiden en zocht vorig jaar een kamer. Zoals in wel meer studentensteden, is het vinden van een kamer niet eenvoudig. Zijn ouders wezen hem op de mogelijkheid om als woonstudent een kamer te krijgen bij een zorgorganisatie. Een unieke plek met een maatschappelijke plus. Rutger: "Ik ben in contact gekomen met Connect Generations, een organisatie die bemiddelt tussen zorgorganisaties en studenten, om te verkennen of deze manier van wonen én werken bij mij zou passen. Want om hier te mogen wonen, moet je dus 30 uur per maand maatschappelijk werk doen." Rutger geeft aan dat zijn maatschappelijk werk soms wat moeilijk te combineren is met zijn studentenleven en drukke planning in de week. Maar zegt daar direct bij dat wat voor de een te druk kan worden, voor de ander een 'appeltje eitje' is. Een tip geeft hij alvast mee: "Je moet wel een sociale drive hebben om hier te kunnen wonen. Echt van betekenis willen zijn en met oprechte aandacht contact maken. Het is meer dan een kamer huren." Dat dit Rutger gelukt is blijkt uit de vrolijke 'hallo's' die links en rechts worden uitgedeeld terwijl hij met ons in gesprek is. Rutger vertelt verder: "Ik breng mijn wereld en belevenissen mee naar binnen, zeker bij mensen die minder mobiel zijn. Tegelijkertijd vertellen de mensen mij hoe zij hun jonge jaren hebben beleefd. Maar ook wat ouder worden doet met het hoofd en lijf. Het leuke is dat ik daardoor mijn beeld van ouderen en het ouder worden, zie veranderen. Ik ben mij meer bewust en heb meer begrip voor hen." De wederkerigheid in de verhalen, de ervaring en levenswijsheid van de ouderen, het binnenhalen van jonge bewoners en hun levensvreugde: het past naadloos bij de visie van het Ouden Huis: 'Weten dat je er niet alleen voor staat'.

Plekverkenners

Dat de jongeren plezier in het leven van de oudere bewoners brengen is af te lezen aan de gezichten van Ben (83 jaar) en Jennie (81 jaar). Zij zijn bewoners van het eerste uur en zien zichzelf een beetje als de plekverkenners van het Ouden Huis. Met een glimlach op het gezicht noemen zij de namen van de studenten die hier wonen of gewoond hebben. Ben: "Het contact met de studenten werkt echt verrijkend. De één op één oprechte aandacht, de spontane bezoekjes, ze nemen ons en de andere bewoners mee in de wereld van de jeugd, wij leren van hen en zij leren van ons. Het werkt verrijkend voor iedereen!" Ben en Jennie zijn vanuit hun woning in Bodegraven naar het Ouden Huis verhuisd. Het bevalt hen heel erg goed. Allebei zijn ze vitaal en kunnen gelukkig nog alles zelf doen. Maar weten dat er vertrouwde hulp en ondersteuning nabij is wanneer nodig, geeft extra geborgenheid.

Ben is lid van de tuincommissie en werkt graag in de moestuin van het complex. "Samen met mijn tuinmaatje van negentig", zegt hij lachend. "En Jennie verdeelt de oogst onder de bewoners. We doen in de tuin bijna alles zelf en bij zwaar werk is er altijd wel een student die een handje wil helpen. Ook dat zijn momenten waarop er spontane gesprekken ontstaan." Zo hebben Ben, Jennie en de andere bewoners in de afgelopen twee jaar met elkaar verkend op welke manier het intergenerationeel wonen werkt. Jennie: "De studenten hebben pas een vragenlijst rondgestuurd om te weten te komen wat voor soort activiteiten wij graag zouden willen. Dat vind ik goed, zo worden er nu ook activiteiten georganiseerd die nieuw zijn. Een pubquiz bijvoorbeeld, we hadden geen idee wat het was. Maar nu wel! Of een lezing van één van de studenten over zijn vakgebied. Harstikke leuk en de opkomst is altijd goed!"

Algemene gegevens

Naam project: Het Ouden Huis Bodegraven
Adresgegevens: Vrije Nesse 1A26, 2411 GN Bodegraven
Aantal woningen: 24 zelfstandige sociale huurappartementen
Doelgroep beschrijving:
- Vitale ouderen en ouderen met een Wlz-indicatie, Zvw zorg en/of Wmo ondersteuning
- Ouderen hebben een laag of middeninkomen
- Gemiddelde leeftijd is 85 jaar
- Studerende jongeren

Verhuurder: Het Ouden Huis
Contactpresoon: Karel van Berk
Sinds wanneer: 1 juli 2021

Aanleiding

Waarom: Aanleiding waren de ervaringen met ouders en schoonouders van Leonard en Karel die in een verzorgingshuis en verpleeghuis terecht kwamen waar het systeem leidend was en de mens zich naar moest voegen. Dat zou anders moeten kunnen.
Door wie geïnitieerd: Karel van Berk en Leonard Smit (Het Ouden Huis)
Samenwerkingspartners: Mozaïk Wonen (Vastgoedeigenaar) en Fundis (zorgorganisatie)

Financiën

Gemiddelde huurprijs jongeren: Gratis
Gemiddelde huurprijs ouderen: €710,- per maand

Fysiek

Bouwvorm: Appartementencomplex
Woningtype: Eén-, twee-, en driekamerappartementen
Woonoppervlakte: Variabel: 38 m^2, 62 m^2 en 74 m^2
Gemeenschappelijkheid: Gemeenschappelijke woonkamer en keuken

Sociaal

Gemaakte afspraken:
Oudere: geen specifieke afspraken.
Jongere (student): 30 uur/maand vrijwilligerswerk gericht op welzijn. De student houdt zijn uren bij en legt daarover verantwoording af bij de leidinggevende.
De looptijd is tot einde studie.
Aanwezigheid contract: Er is een huurovereenkomst en een dienstverleningsovereenkomst met alle studenten. Student betaalt een maandelijkse vergoeding aan Connect Generations voor hun begeleiding.
Richtlijnen vrijwilligerswerk: Studenten worden opgeleid als BHV-er en tijdens vakanties mogen niet alle studenten tegelijk weg zijn.
Intensiteit begeleiding: De studenten worden praktisch begeleid door de leidinggevende, tijdinvestering ongeveer 1,5 uur per week. Gaat met name om aansturing op vragen voor ondersteuning van bewoners. Vaste werkzaamheden zoals ondersteuning bij maaltijdbereiding gaan volgens een rooster. Leidinggevende heeft één student als contactpersoon, de studenten verdelen het werk onderling.

Werving en selectie

Organisatie werving: Connect Generations
Selectiecriteria: Studerend en maatschappelijk betrokken. Woonintentie van minimaal 1 jaar in verband met continuïteit naar de bewoners.
Begeleiding: Connect Generations bemiddelt tussen de student en het Ouden Huis. Organisatie werft studenten, organiseert een klik-gesprek met de student. Bij een succesvolle match blijft Connect Generations op afstand de student begeleiden. Eenmaal per drie maanden is er een evaluatiegesprek tussen Connect Generations, het Ouden Huis en de student.

Tips en advies

Doelgroep aan het woord - jongere:
- Intrinsieke motivatie om van betekenis te willen zijn voor anderen is belangrijk bij intergenerationeel wonen
- Meer verbinding met ouderen en meer begrip voor ouderen (en ouderen voor jongeren)

Doelgroep aan het woord - oudere:
- Jongere brengt de buitenwereld naar binnen voor mensen die aan huis gebonden zijn
- Het één op één contact is zeer waardevol, zeker voor alleenstaanden
- Contact met jongere werkt verrijkend en brengt plezier

Verhuurder aan het woord:
- Maak duidelijke afspraken met de jongeren over hun bijdrage
- Maximaal 50 bewoners voor een goede basis in commitment en vertrouwen tussen bewoners
- Biedt studenten een kamer in een appartement met eigen voorzieningen, vergelijkbaar met 'gewoon' op kamers gaan in een studentenhuis

‘Wij zijn echt het leukste huis van Nederland’

Max (21) en Isabelle (22) zijn twee van de dertien studenten die in het Amsterdamse appartementencomplex van de Elisabeth Otter-Knoll Stichting wonen. Er wonen daar 120 senioren in een complex naast het Gelderlandplein. Sinds 2013 wonen er ook studenten. De vorige bestuurder is ermee begonnen omdat zij de alarmopvolging wilde veiligstellen. Al voor de verzorgingshuizen moesten sluiten kreeg dit complex een andere invulling. De alarmopvolging in de nacht moest anders geregeld worden want er was geen nachtzorg meer. Zo is het idee ontstaan om studenten de ‘nachtwacht’ te laten verzorgen. De bewoners kunnen in nood een beroep doen op de studenten.’

Overdag zijn de studenten op vrijwillige basis beschikbaar voor allerhande vragen. Bewoners kunnen via de receptie een vraag stellen aan de studenten. De receptionist stuurt dan in een speciale appgroep de vraag door. Dat kan bijvoorbeeld gaan over een boodschap, computerprobleem of vervoer naar het ziekenhuis. Ook helpen de studenten bij activiteiten zoals het kerstdiner.

Gaaf concept

Max: “Het is een kans voor studenten om betaalbaar te wonen en voor senioren is het fijn om in een complex te wonen waar hulp nabij is. Dit woonconcept lost twee problemen op: tekort aan betaalbare huisvesting voor jongeren en de groeiende groep senioren die zelfstandig wil blijven maar ook veiligheid zoekt.” Isabelle knikt. “Ik had er nog nooit van gehoord en hoorde via via van het bestaan. Het sprak me erg aan. Ik vind het een gaaf concept.” Max en Isabelle studeren communicatiewetenschap aan

de Universiteit van Amsterdam. Ongeveer de helft van de studenten die er wonen studeert geneeskunde. “De rest niet want anders gaan de gesprekken alleen maar over medische zaken.” Toch vinden ze het erg fijn dat een aantal studenten verstand heeft van medische zorg. “Laatst had ik nachtdienst en toen was er een bewoner gevallen. Ik was blij dat ik een beroep kon doen op mijn huisgenoot die bijna afgestudeerd is.” Petra Donker, bestuurder van de Elisabeth Otter-Knoll Stichting vertelt dat de studenten jaarlijks een EHBO-training en Brandveiligheidstraining krijgen. “Verder kunnen ze een beroep doen op de professionals. En op Jan, het voormalige hoofd verzorging die hier nu zelf woont en ze kunnen natuurlijk altijd 112 bellen.”

Taart

De studenten signaleren verward gedrag of een ‘niet pluis gevoel’. Problemen bespreken ze met Petra die op haar beurt actie onderneemt, indien nodig. “Dan overleg ik met de zorg of met een familielid.” Ook is Max aanspreekpunt voor de studenten en bespreekt hij met Petra zaken die niet goed lopen of aandacht behoeven. Petra is zelf veel aanwezig en vangt zo ook signalen op. “We doen dit al zoveel jaar en ik vind het concept een groot succes en een enorme aanwinst.” Ook familieleden van de bewoners vinden de aanwezigheid van studenten fijn. Max: “Laatst kregen we taart van een dochter van een oudere bewoonster omdat we haar moeder zo goed hadden geholpen. Die waardering is echt fijn.” Isabelle: “Dit werk geeft zoveel voldoening. Je leert er veel van.”

Digitaal café

De 86-jarige Deborah Jekel vindt het heel prettig dat de studenten er zijn. “Ik druk op een knopje en er komt hulp.” Ze heeft het 06-nummer van Max. “Dat is handig maar ik gebruik het alleen als het nodig is. Ik heb wel eens een vraag over de computer. Dan komt Max en die lost het op. Hij heeft engelengeduld. Daarna praten we nog even bij. Het is altijd gezellig als Max er is.” De studenten organiseren maandelijks een digitaal café, het ‘iPad café’ en dan kunnen bewoners allerhande vragen stellen over computers, mobiele telefoons enzovoort. Greet Bleeker (85): “Dat loopt goed, he? Jullie maken ons erg blij.” Greet woont er nu twee jaar en is tevreden. “Ik ben op advies van een vriendin hier komen wonen. In eerste instantie wilde ik niet, maar mijn dochter drong aan. Nu vind ik het fantastisch hier. Dat de studenten ’s nachts bereikbaar zijn geeft me zo’n rustig gevoel.” Max: “Het geeft je veiligheid, he?” Greet: “Inderdaad. Jullie hebben zelfs al eens een leven gered.” Max: “Ja, klopt en vorige week is iemand bijna gestikt. Gelukkig is dat goed afgelopen door adequaat optreden van onze huisgenoot.”

Verantwoordelijkheidsgevoel

Er zijn weinig echt gevaarlijke incidenten. Isabelle: “Als ik ’s nachts word opgepiept ben ik altijd wel even bezorgd over wat ik ga aantreffen. Ik zorg er in ieder geval voor dat als ik nachtdienst heb er altijd iemand anders ook aanwezig is.” Als er een student afgestudeerd is moet degene binnen een half jaar de kamer verlaten. De studenten zorgen zelf voor een opvolger. “We krijgen via via altijd voldoende kandidaten. We letten er bij de selectie op dat degene een groot verantwoordelijkheidsgevoel heeft en sociaal is.” Max: “Degene moet ook wel een beetje bij ons passen. We willen het ook leuk met elkaar hebben.” Ze letten ook op diversiteit. “We hebben nu zeven jongens en zes meiden. En we willen niet alleen studenten die al ver zijn met hun studie. Nieuwkomers worden goed ingewerkt. We draaien de eerste drie nachtdiensten in duo’s.”

Goede buren

Ze leven als goede buren samen. Isabelle heeft weleens op de hond van een bewoner gepast. Max drinkt af en toe een biertje met de buurman. “Laatst was de wasmachine kapot. Toen hebben we bij de buurman mogen wassen.” Zij kregen zelfs een wasmachine cadeau van een bewoner. “Hij moest zelf een nieuwe wasmachine en toen heeft ie er meteen twee gekocht omdat hij wist dat de onze stuk was. Leuk, he?” zegt Max. Greet vindt het moedig dat ze dit werk doen. “Het is niet niks hoor wat jullie doen.” Petra vraagt of de studenten wisten wat ze konden verwachten. Max knikt. “Ja, ik ben goed voorbereid door de mede-studenten.” Petra vindt het fijn dat er dertien studenten wonen. “Dat is een mooi aantal want je kunt voor continuïteit zorgen. Zelfs in de vakantieperiode lukt het de studenten om het rooster dat ze zelf maken ingevuld te krijgen.” Greet: “Op burendag ben ik op bezoek bij jullie geweest.” Deborah: “Ik ook. En het was opgeruimd, zeg.”

Bonusopa’s en -oma’s

Greet: “Hebben jullie nu een ander beeld van ouderen gekregen?” Max: “Ik had zelf goed contact met mijn oma’s dus het is niet veel anders.” Dat geldt ook voor Isabelle: “Ik heb ook een goede band met mijn oma. Ik vind het wel leuk om nu ook andere ouderen te ontmoeten dan mijn eigen grootouders. Ik heb nu allemaal bonusopa’s en -oma’s erbij. Door mijn ontmoetingen met de bewoners hier, heb ik wel een breder beeld. Iedere oudere heeft een eigen verhaal. Als je dat verhaal leert kennen dan kun je ook beter begrijpen wat voor effect iemands jeugd heeft gehad.” Greet: “Ouderen zijn ook divers. Dé oudere bestaat niet.” Max: “Dé student ook niet. En jullie dan? Hebben jullie nu een ander beeld bij studenten?” Greet: “Ik heb zelf vier kleinkinderen dus ik weet het wel.” Deborah heeft zelf geen kinderen maar wel jongere familieleden, dus was ook bekend met het studentenleven. “Maar die familieleden zitten niet op je lip. Hier wel maar ik vind het geweldig. Dit is een prachtig idee. Dit moeten veel meer appartementencomplexen voor senioren hebben.” Greet is het ermee eens. “Het is hier het neusje van de zalm. Wij zijn echt het leukste huis van Nederland. Ik heb wel een tip voor andere senioren: verhuis op tijd naar dit soort complexen.”

Meer weten?

Elisabeth Otter-Knoll Stichting

Algemene gegevens

Naam project: Elisabeth Otter-Knoll Stichting
Adresgegevens: Loowaard 3, 1082KR Amsterdam
Aantal woningen: 13, verdeeld over 3 verdiepingen, voor studenten. 112 woningen voor de ouderen. 120 bewoners
Doelgroep beschrijving: Zelfstandig wonende senioren
Verhuurder: Elisabeth Otter-Knoll Stichting
Contactpresoon: Petra Donker, bestuurder
Sinds wanneer: Sinds 2013 wonen er studenten

Aanleiding

Waarom: Om de opvolging van de personenalarmering te verzorgen en meerwaarde voor beide partijen te creëren
Door wie geïnitieerd: Door vorige bestuurder

Fysiek

Bouwvorm: De appartementen zijn verdeeld over drie vleugels, 4 woonlagen. Het is een appartementencomplex waar senioren zelfstandig wonen met zorg nabij.
Woningtype: Appartement
Woonoppervlakte: 25 m^2 inclusief badkamer (studenten), 60-110 m^2 (ouderen)
Gemeenschappelijkheid: De studenten hebben een gezamenlijke keuken en huiskamer en delen wasmachine. De senioren hebben een gemeenschappelijke ruimte en tuin.

Financiën

Gemiddelde huurprijs jongeren: €324,- incl. gas, water en licht
Gemiddelde huurprijs ouderen: Afhankelijk van m^2 (€24,- per m^2) en €215,- servicekosten. Exclusief gas, water en licht

Sociaal

Gemaakte afspraken:
De studenten vormen met elkaar 'de nachtwacht.' Bewoners kunnen via personenalarmering de studenten bereiken indien er een hulpvraag is. Studenten maken zelf een rooster hiervoor. Overdag zijn de studenten op vrijwillige basis bereid om te ondersteunen bij vragen zoals een vastgelopen computer of een boodschap. Aanvragen verlopen via de receptie om de studenten te beschermen. De receptie stelt de vraag via de appgroep. Incidenteel hebben bewoners het nummer van studenten. Iedere maand is er een 'digitaal cafe' waar ouderen vragen kunnen stellen aan de studenten over problemen met de techniek.
Aanwezigheid contract:
Er is een campuscontract. Binnen een half jaar nadat een student is afgestudeerd, dient hij/zij de woning te verlaten.
Intensiteit begeleiding:
Gemiddeld 2-3 nachtdiensten per maand en 1 a 2 uur ongeplande vrijwillige inzet afhankelijk van de vraag.

Werving en selectie

Selectiecriteria: Studenten selecteren zelf. Voorwaarde is dat een student verbonden moet zijn aan een universiteit en verantwoordelijkheid uitstraalt. Maar ook dat zij niet te ver in hun studie zijn zodat zij er enkele jaren kunnen blijven wonen. Er vindt een hospiteeravond plaats.
Begeleiding: De bestuurder, Petra Donker, eet twee keer per jaar met hen. Een afgevaardigde van de studenten bespreekt regelmatig de voortgang. Petra zorgt er ook voor dat andere medewerkers de studenten in beeld houden. Er is een appgroep die Petra ook volgt.

Tips en advies

- Het gaat niet vanzelf. Je moet het onder de aandacht blijven houden, zowel vraag als aanbod.

‘Elk contact is waardevol’

Toen Janet Croes, van corporatie BrabantWonen op bezoek was in een verpleeghuis waar de vader van een vriend verbleef, kwam ze een studente tegen. Zij bleek daar met veel plezier te wonen. Dat bracht Janet op een idee: ‘Waarom zou dit ook niet kunnen in een seniorencomplex?’ Ze nam contact op met Connect Generations, bemiddelingsorganisatie die studenten huisvest in zorgcomplexen of seniorencomplexen. Al gauw werd gestart met een pilot om in seniorencomplex Sterrebos drie studenten te huisvesten. En met succes!

Studenten hebben het enorm naar hun zin en oudere bewoners vinden het fijn. “Niet iedereen heeft er behoefte aan”, zegt Janet, “maar elk contact is waardevol.” En dat contact is er veelvuldig. De studenten doen verschillende welzijnsactiviteiten en zijn van betekenis. Welzijnsorganisatie ONS welzijn houdt kantoor in het complex. En verzorgen ook de begeleiding van de studenten. “Het gaat hier heel goed,” zegt Gitta Klopper, oprichter van Connect Generations. Het contact met de jongeren levert bewoners verbinding en gezelligheid op. En ook één op één aandacht voor de bewoners.

“Er wordt wel veel initiatief van de studenten verwacht. In zorgcomplexen is er altijd wel een vrijwilligerscoördinator aanwezig die studenten inschakelt, hier in dit complex wonen ouderen zelfstandig en moeten studenten zelf met initiatieven komen. Dat weten ze en dat doen ze prima.” Ze let bij de selectie van de studenten op of ze het hart op de goede plek hebben zitten. “Het maakt niet uit wat voor studie ze doen, als ze maar gemotiveerd zijn. Dat zijn ze eigenlijk allemaal. Ik vind het geweldig om te zien hoe zij zich inzetten. Ik ben erg blij dat wij hier aan mogen bijdragen.”

Douwe is één van de studenten die in Sterrebos woont. “Wij organiseren elke maandagavond een spelletjesavond en hebben iedere bewoner met kerst een kaart gestuurd. Ook hebben we een briefjes-systeem. De bewoners kunnen een hulpvraag in de brievenbus doen. Dit zorgt ervoor dat wij connecties met verschillende bewoners hebben en ze ons snel benaderen voor verschillende vragen.”

Hij is trots dat ze van verschillende mensen horen dat ze blij zijn dat de studenten snel en makkelijk bereikbaar zijn voor vragen en zij de bewoners snel kunnen helpen. Senna,

‘Niet allemaal tegelijk naar huis in het weekend’

een andere student die er woont is er trots op dat bewoners aangeven dat ze echt meerwaarde bieden. “Mensen kijken echt uit naar onze bezoekjes, spelletjesavond of een hulpvraag. Mensen die ons aanspreken met briefjes of een hulpvraag zijn ook echt mega blij als we dan zijn geweest.”

Senna vertelt dat ze heel erg veel hebben bereikt in Sterrebos. “Vorig jaar zijn we gestart met het eten met elke verdieping en dit jaar hebben we de wekelijkse spelletjesavond. Het is denk ik best wel een stap voor sommige mensen om op ons af te stappen en we merken wel echt dat dit veel gebeurt.” Het contact met de verschillende organisaties, zoals welzijnsorganisatie Ons welzijn in de flat is volgens Douwe en Sanne goed. Daar kunnen ze ook terecht met vragen of hulp bij activiteiten. En zij schakelen de studenten ook in waar nodig. Ook Janet ziet de positieve effecten van het project. “We hebben na een jaar besloten door te gaan omdat het van meerwaarde is.” Ze hebben ook lessen geleerd en op basis daarvan wijzigingen aangebracht. Janet noemt een voorbeeld. “De studenten gaan in het weekend vaak naar huis maar dan vinden ook allerlei bijeenkomsten plaats voor bewoners. Dan is het wel fijn als er in ieder geval een van hen aanwezig is.” Dus nu is er de afspraak dat ze niet allemaal tegelijk naar huis gaan in het weekend. Janet zou ook graag in andere wooncomplexen studenten huisvesten. “Ik verwacht wel dat dit in de toekomst vaker zal gebeuren.”

Ook ziet zij nog andere mogelijkheden om generaties met elkaar te verbinden. “Neem ons woonproject De Thuishaven in Veghel waar jonge bewoners, de helft zijn jonge statushouders, samen wonen. Daar zijn verbindingen gelegd met seniore buurtbewoners. Een voorbeeld: een oudere buurtbewoonster die zware fysieke beperkingen heeft, is door onze community builder in contact gebracht met de jonge statushouders. Zij is lerares geweest en geeft nu drie keer per week taalles aan de jongeren, in de woonkeuken van De Thuishaven. Dat is voor beide partijen fantastisch. De taalvaardigheden van de jongeren is sindsdien enorm vooruitgegaan en de oudere dame bloeit ervan op. Het is mooi als mensen op allerlei manieren iets voor elkaar kunnen betekenen.” Gitta heeft het druk met haar organisatie. “We zijn bij RTL4 geweest, bij SBS6 enwe hebben in het AD gestaan. Er is enorme belangstelling voor ons concept. Er komt momenteel veel op ons af. Voorheen belde ik zelf naar zorgorganisaties, tegenwoordig bellen ze mij op.”

Meer weten?

Artikel Brabant Wonen

Algemene gegevens

Naam project: Sterrebos Oss
Adresgegevens: Sterrebos 62, Oss
Aantal woningen: 3 woningen
Verhuurder: Brabant Wonen
Contactpresoon: Janet Govers en Janet Croes
Sinds wanneer: 5 juli 2021

Aanleiding

Waarom: Gezelligheid en verbinding brengen voor de bewoners van deze flat
Door wie geïnitieerd:
Janet Govers en Janet Croes
Samenwerkingspartners:
De haard en Ons Welzijn

Financiën

Gemiddelde huurprijs
jongeren: €100.- per maand

Sociaal

Gemaakte afspraken: Met de studenten zijn afspraken gemaakt over hun bijdrage en aanwezigheid en hoe zij zich kunnen inzetten binnen de flat, aansluitend aan de behoefte van de bewoners. We evalueren iedere drie maanden en blijven bij elkaar betrokken. Als het jaar voorbij is, kijken we of we verder gaan en wat het heeft opgeleverd.
Aanwezigheid contract: Ja, met Brabant Wonen, student en Connect Generations
Richtlijnen vrijwilligerswerk:
30 uur per maand
Intensiteit begeleiding:
Door Bart Hoes en Janet Govers:
2 uur per maand

Fysiek

Bouwvorm: Seniorencomplex/ serviceflat
Woningtype: Appartement
Woonoppervlakte: 40 m²

Werving en selectie

Organisatie werving: Connect Generations werft en selecteert kandidaten met het hart op de goede plek die zich willen inzetten voor de maatschappij.
Selectiecriteria: Inschrijving en strenge screening. Hart voor mensen, kunnen organiseren, houdt zich aan afspraken, betrokken en pro-actief zijn.

Tips en advies

- Doordat we als organisatie betrokken blijven tijdens het verblijf van de studenten kunnen we snel inspelen op gebeurtenissen vanuit gezamenlijk draagvlak. Hierdoor is de kans van slagen vele malen groter dan wanneer studenten afgezet worden bij de voordeur. Begeleiding is essentieel.

‘Je ziet dat ook oudere mensen nog steeds ondeugend kunnen zijn’

Meewonen in Bergmanstrook

Elles (20) en Elise (22) laten hun appartement zien. Al twee jaar delen zij dit appartement en wonen zij ‘mee’ in het seniorencomplex aan de Bergmanstrook in Zoetermeer. Een gordijn in de woonkamer scheidt Elles’ slaapruimte van de woonruimte. Elise heeft de slaapkamer in gebruik. Samen delen ze de rest van de woning. De dames zijn dik tevreden met hun woonruimte en zijn perfecte huisgenoten. Niet alleen voor elkaar, maar ook voor de andere bewoners van de Bergmanstrook. Kitty van den Bijlaard (83) en Hennie Warners (84) beamen dit direct. Onder het genot van een kop thee gaan we in de gemeenschappelijke ruimte van de Bergmanstrook met elkaar in gesprek over intergenerationeel wonen. Want dat is wat de bewoners hier doen. En met succes!

De Bergmanstrook is een complex van corporatie Vidomes. Tot aan 2000 huisvestte het complex aanleunwoningen die gekoppeld waren aan een nabijgelegen zorgorganisatie. Inmiddels gaat het om 108 tweekamerappartementen voor zelfstandig wonende 55-plussers. De gemiddelde leeftijd ligt boven de 70 jaar, een erfenis vanuit de ‘aanleuntijd’. Kitty: “Ik ben hier 20 jaar geleden komen wonen. Een fijne plek, met ondersteuning dichtbij dankzij de aanleun-verbinding. Inmiddels is de situatie anders en zijn we meer op onszelf aangewezen.” Het gesprek gaat even over het sluiten van de verzorgingstehuizen en het gat dat is achtergebleven voor oudere mensen die liever onder de vleugels van een zorgorganisatie samenwonen dan alleen. Kitty: “Je mist ook een stukje gezelligheid en omzien naar elkaar wat in het oude ‘bejaardenhuis’ vanzelfsprekend was. En wat hulp bij de dagelijkse dingen, want wat doe je als familie en vrienden wat verder weg wonen?” Dat is precies wat het meewonen van Elles en Elise zo waardevol maakt.

Meewonen met een plus

Elles en Elise zijn via Connect Generaties, een bemiddelingsbureau dat gespecialiseerd is in intergenerationeel wonen, in de Bergmanstrook komen wonen. Voor hen een aantrekkelijke optie. Ze hoeven geen huur te betalen aan Vidomes. Alleen de rekening voor gas, water en elektra. Elise: “Tuurlijk is dat heel erg aantrekkelijk voor studenten. En een belangrijke motivatie om jezelf aan te melden voor intergenerationeel wonen. Studeren en op kamers wonen is duur, en zo kun je flink besparen op je woonlasten. Overigens moet je jaarlijks wel een bedrag betalen voor de begeleiding vanuit Connect Generations. Maar dat haalt het lang niet bij wat je anders aan huur kwijt zou zijn.”

Als tegenprestatie voor het ‘meewonen’ zijn ze maandelijks 30 uur beschikbaar voor de bewoners. Hun inzet varieert van het organiseren van een activiteit, tot boodschappen doen en bewoners helpen met andere kleine dagelijkse dingen. Elles: “De aanleiding om studenten en ouderen samen te brengen in een wooncomplex verschilt per complex. Bij de Bergmanstrook was de belangrijkste vraag om de activiteitencommissie te ondersteunen bij hun activiteiten.”

De activiteitencommissie bestond al, maar kon wat hulp gebruiken bij het organiseren en uitvoeren van activiteiten. Kitty: “We worden allemaal een dagje ouder. Activiteiten bedenken lukt allemaal nog prima. Maar deze vervolgens ook uitvoeren, daar begon de schoen te wringen. Ook werd de groep bewoners die afkwam op de activiteiten steeds kleiner en de gezelligheid kwam minder goed uit de verf.” Elise vult aan: “Voor ons was het juist heel erg prettig dat er al een activiteitencommissie was waarmee we direct dingen konden oppakken. Zo konden we makkelijk integreren in het complex en onszelf bekend maken bij de bewoners.”

Praatje heel belangrijk

De activiteiten worden per flyer aangekondigd. Maar al snel merkten Elles en Elise dat langs de deur gaan en mensen per-

soonlijk uitnodigen veel beter werkt. Elise: “Juist dat praatje aan de deur, of even bij mensen naar binnen stappen, helpt enorm om elkaar te leren kennen. Je hoort de verhalen van vroeger, leunt ook wel eens op hun levenservaring, snapt beter waarom er gemopperd wordt en ziet dat ook oudere mensen nog steeds ondeugend kunnen zijn. Oprechte aandacht verlaagt de drempel om naar een activiteit te komen, want we kennen elkaar al.”

Inmiddels zijn de studenten al vele activiteiten en gezellige praatjes verder. En hebben ze de nodige hulpvragen, klein en wat groter, met enthousiasme opgepakt. Kitty: “Ik was in het begin best een beetje sceptisch over de meiden. Maar nu zijn wij er heel erg blij mee. Ze brengen gezelligheid, houden ons jong met hun verhalen en onze activiteiten zijn ook wat veranderd. Niet alleen meer dingen voor oude mensen.” Kitty en Hennie bekennen lachend dat bij de eerste activiteit die de studenten organiseerden de mensen vooral uit beleefdheid kwamen. Inmiddels is dat heel anders en is de saamhorigheid in het complex er zeker op vooruit gegaan. Alhoewel het niet tot hun takenpakket hoort, houden Elles en Elise ook een oogje in het zeil bij de wat meer kwetsbare bewoners in het complex. Elise: “Je leert mensen langzamerhand best goed kennen en wordt vrienden van elkaar. En als iemand dan iets nodig heeft, zoals bijvoorbeeld een ritje naar het ziekenhuis voor een afspraak en er zijn geen mantelzorgers, dan stap je samen in de auto. Elles vult aan: “Of een bewoner die nog nooit Pietje Bell had gelezen. Een klassieker die iedereen gelezen zou moeten hebben. Ik heb het eerste hoofdstuk voorgelezen, superleuk om te doen. En daarna heeft hij de rest zelf gelezen. Inmiddels is hij aan het tweede boek bezig!” Als Elles en Elise zien dat het ergens niet goed gaat geven zij een signaal af bij Inge van Oosten, hun contactpersoon bij Vidomes. Elles: “Het contact met Inge is superfijn, zij neemt het dan van ons over.”

Succesvolle pilot

Het meewonen van de twee studenten is in 2021 als de pilot ‘Student in huis’ gestart door Vidomes. Doel was tweeledig: het verstevigen van de activiteitencommissie plus het versterken van de sociale cohesie. En studenten op een krappe woningmarkt tegemoet komen. Dat de pilot nu al een groot succes is ziet ook Inge: “Bij de start van de pilot waren we erg benieuwd of het concept zou aanslaan bij zowel de bewoners als de studenten. Dat was wel even spannend. Maar we zijn erg blij met het resultaat tot nu toe. De activiteitencommissie is opgebloeid en de sociale cohesie in het complex ook. We zien dat het inzetten van twee studenten op één locatie goed uitpakt. Zij hebben ‘houvast’ aan elkaar en kunnen elkaar helpen wanneer nodig. Daarbij is het ook nog eens gezellig.” Aan het einde van het collegejaar 2023/2024 loopt de pilot af. Omdat het project zo goed aanslaat en Vidomes ziet wat dit voor haar huurders oplevert, is besloten om het project ook na 2024 voort te zetten. Inge: “De Student in huis wordt door Vidomes, maar ook door onze huurders, echt als meerwaarde gezien. Prettig wonen doen we samen!”

Hennie: “Als het zou stoppen zouden we de gezelligheid en spontaniteit van de meiden echt missen. We weten dat de commissie zal doorgaan, we zijn een hechte club. Maar grote activiteiten organiseren en bij mensen langs de deur gaan om hen te enthousiasmeren voor iets, dat zal een uitdaging worden.” Ook maken Hennie en Kitty zich oprecht zorgen om kwetsbare medebewoners. Elles voegt daaraan toe: “De wil bij bewoners is er zeker om betekenisvolle contacten te hebben. De activiteiten zijn het cement hiervoor. Maar het kost echt tijd om contact te maken en bewoners letterlijk mee te nemen naar een activiteit.” Elles en Elise delen de zorgen van Kitty en Hennie of de commissie dit ook in praktische zin kan volhouden. Kitty: “Je hebt ook gewoon spierkracht nodig voor activiteiten.” Alle vier vinden ze het wel een beetje spannend als er andere studenten zouden komen waarmee de bewoners opnieuw een relatie moeten opbouwen. Het gesprek gaat daar vervolgens nog even op door. “Elles en Elise blijven niet eeuwig studeren. Als ze vertrekken laten ze grote schoenen achter die gevuld moeten worden,” zegt Kitty. Op de vraag wat daarvoor nodig is zegt Elles: “De bereidheid om mensen echt te leren kennen, inlevingsvermogen en oprecht behulpzaam zijn. Het is meer dan alleen een kamer huren en dat moet wel bij je passen.” Kitty gaat verder: “De jongeren nemen ons mee in hun belevingswereld, ze laten ons langer doorleven omdat je met hen ‘meeleeft. En zij zijn onze ambassadeurs naar de buitenwereld: ook als je 90 jaar oud bent doe je er nog toe en kun je betekenisvolle relaties hebben!”

Dit zijn ‘neutrale’ plekken waar ontmoeting op natuurlijke wijze kan plaatsvinden. En als mensen elkaar kennen, ook al is het oppervlakkig, vermindert dit het gevoel van

Algemene gegevens

Naam project: Bergmanstrook
Adresgegevens: Bergmanstrook 251, Zoetermeer
Aantal woningen: 108 woningen, waarvan 1 voor studenten
Doelgroep beschrijving: 55+ bewoners
Verhuurder: Woningcorporatie Vidomes
Contactpresoon: Inge van Oosten
Sinds wanneer: 2021

Aanleiding

Waarom: Revitaliseren van activiteitencommissie, versterken van sociale cohesie en creëren van studentenhuisvesting
Door wie geïnitieerd: Vidomes
Samenwerkingspartners: Bemiddelingsbureau Connect Generations

Financiën

Gemiddelde huurprijs jongeren: gratis
Gemiddelde huurprijs ouderen: €527 per maand

Sociaal

Gemaakte afspraken: Studenten doen gedurende de looptijd van hun huurcontract 30 uur per maand maatschappelijke stage
Aanwezigheid contract: Ja
Richtlijnen vrijwilligerswerk: Basis is het organiseren van activiteiten en sociale interactie. Verder het signaleren en doorzetten van vragen van huurders naar Vidomes
Intensiteit begeleiding: De begeleiding wordt verzorgd door Inge van Oosten, gebiedsconsulent bij Vidomes. Inzet is ongeveer 3 à 4 uur per maand

Fysiek

Bouwvorm: Appartementencomplex
Woningtype: Twee-kamer appartementen
Woonoppervlakte: 48m2 + 5m2 berging
Gemeenschappelijkheid: Gemeenschappelijke ruimtes

Werving en selectie

Organisatie werving: Connect Generations
Selectiecriteria: Affiniteit met de doelgroep hebben
Begeleiding: Evaluatiegesprekken en tijdsverantwoording

Tips en advies

Doelgroep aan het woord: Prachtig concept, heel waardevol voor zowel jongeren als ouderen.
Tip: laat ouderen meebeslissen over wie er komt meewonen. Bijvoorbeeld door een kennismakingsgesprek met bewoners onderdeel te laten zijn van de selectieprocedure.

Verhuurder aan het woord: Een voorwaarde om het project te laten slagen is de juiste studenten op de juiste plek. En een aantal bewoners die bereid is om met de studenten samen activiteiten te organiseren. De studenten moeten affiniteit hebben met de doelgroep en het liefst al eerder hiermee hebben gewerkt/bekend zijn.

‘Begin klein, leer en ontwikkel’

Zorgorganisatie De Zorggroep in Limburg is begonnen met het huisvesten van jongeren omdat ze hen op die manier kunnen interesseren voor een baan in de zorg en bijdragen aan het verminderen van het woningtekort voor jongeren. Bovendien zijn alle handjes in de zorg hard nodig. In oktober 2022 is De Zorggroep gestart met twee pilots. Inmiddels is Hof ter Borcht in het Limburgse Baarlo flink gevorderd. Daar zijn zorgappartementen voor mensen met een lichamelijke aandoening en groepswoningen voor mensen met dementie. En vier kamers voor jongeren.

De ervaringen zijn positief. “We hebben geleerd dat het wel goed is om een deel van de uren die de studenten inzetten voor de ouderen, in te plannen,” zegt Ron Hensen, projectmanager bij De Zorggroep. Dit houdt in dat zij worden ingeroosterd bij activiteiten, zoals hulp bij filmavonden en het eten. De overige uren vullen de studenten zelf in. “Zo is er één studente die dol is op bakken. Zij doet dit regelmatig met de bewoners.” In de huurovereenkomst staat duidelijk dat de studenten zich gemiddeld vijf uur per week moeten inzetten. Zij houden de uren zelf bij op een aftekenlijst.

Betekenisvol wonen

De jongeren wonen op één gang, delen de keuken en een gemeenschappelijke huiskamer. Ze zijn 19, 20 en 25 jaar oud. Twee studeren social work en eentje doet totaal iets anders maar heeft gewoon veel affiniteit met ouderen. “De ene jongere is via woningcorporatie Wonen Limburg gekomen, de ander via het netwerk van een medewerker en de derde via een advertentie.” “We hebben nog ruimte voor één jongere en zijn via het dorpsoverleg Baarlo aan het werven. Jongeren vinden de lage huur in combinatie met betekenisvol leven, leren en wonen aantrekkelijk.”

Meerwaarde

In het begin moesten de medewerkers wel wennen aan de jongeren. Maar inmiddels zien ze de meerwaarde zeker in. Jongeren moeten natuurlijk ook even hun draai vinden. “En niet één dag van tevoren afzeggen om te helpen bij een activiteit omdat ze een tentamen hebben.” Volgens Ron vinden de mooiste interacties één op één plaats. “Een studente is bevriend geraakt met haar oudere buurvrouw. Ze drinken samen een kopje koffie. En doen spelletjes. Ook was er een student met een kat. Toen de kat was ontsnapt was het natuurlijk het gesprek van de dag. Ze brengen dus volop reuring met zich mee.“

Positieve vibe

De pilot is geslaagd als de kwaliteit van leven van ouderen gelijk blijft of omhoog gaat, de medewerkers minder druk ervaren en wellicht hun tijd anders kunnen besteden. Daarom zijn de ervaringen van de medewerkers, ouderen en de jongeren van belang. “Als hun activiteiten bijdragen aan het ontlasten van de zorgprofessionals, het verhogen van het welzijn van ouderen en de jongeren zelf is dit waardevol.” Zelf ziet Ron al de positieve effecten. “Ik merk echt een positieve vibe.”

Selectie

Hij kan het iedereen aanraden. “Ik zou het als zorgorganisatie altijd doen. Maar ik zeg wel: begin klein. Probeer het uit, daar leer je van en dan kun je rustig doorontwikkelen.” Ook raadt hij aan om de gemeente te informeren zodat zij op de hoogte zijn dat het project er is. Wat Ron het lastigste vond is de selectie. “Waar let je op? We vragen natuurlijk naar de motivatie. We laten verder vooral ons gevoel spreken.” De Zorggroep is erg blij met de subsidieregeling. “Wij gaan subsidie voor het jaar 2024, 2025 en 2026 aanvragen.”

Ruysdonck te Blerick

Ook is hij betrokken bij een project van De Zorggroep, corporatie Woonwenz, Tzorg, gemeente Venlo en Incluzio Sociale Basis in seniorencomplex Ruysdonck te Blerick. In dit complex met 123 huurwoningen wonen ook drie jongeren die de zelfstandig wonende senioren helpen met kleine klusjes en activiteiten organiseren. “Dat vind ik uitdagend omdat we hierbij samenwerken met andere organisaties.” Dankzij een mooi samenspel tussen formele en informele zorg -waaronder de jongeren- kunnen ouderen zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. “Dat is nu nodig. We moeten het met elkaar doen anders kunnen ouderen straks de ondersteuning niet meer krijgen die ze nodig hebben.”

Meer weten?

Hof ter Borcht

Seniorencomplex Ruysdonck

Algemene gegevens

Naam project: Hof ter Borcht
Adresgegevens: Zuivelstraat 5, 5991 AN Baarlo
Aantal woningen: 3 woningen op de 2e verdieping waar jongeren wonen
Doelgroep beschrijving: Hof Ter Borcht beschikt over 20 1-persoons appartementen voor mensen met lichamelijke aandoeningen. Echtparen wonen in twee naast elkaar liggende appartementen. Ook zijn er 3 groepswoningen voor in totaal 24 mensen met Dementie.
Verhuurder: De Zorggroep
Contactpresoon: Ron Hensen, projectmanager
Sinds wanneer: sinds 2022 wonen er studenten

Aanleiding

Waarom: Wij zien dat de komende jaren de beschikbaarheid van zorgmedewerkers daalt en er een toenemende zorgvraag is. Dat betekent dat we de zorg anders moeten organiseren.
Kwalitatief goede zorg en ondersteuning is alleen mogelijk door samenwerking tussen professionals (formele zorg) en vrijwilligers (informele zorg). Informele zorg kan bijvoorbeeld door familie of andere mantelzorgers worden geleverd, maar ook door de inzet van deze studenten/jongeren. Zij ondersteunen de bewoners en zijn een 'goede buur'. Zij ontlasten hiermee deels de formele zorg.

Mooi bijkomend doel is dat we studenten/jongeren kunnen voorzien in huisvesting. In Nederland kampen we met een woningnood – zeker voor jongeren - terwijl er vastgoed leegstaat. Bovendien kunnen we jongeren op deze manier misschien enthousiast maken voor een baan in de zorg.
Door wie geïnitieerd:
Door De Zorggroep
Samenwerkingspartners:
De gemeente

Fysiek

Bouwvorm:
Zie dezorggroep.nl/ter-borcht
Woningtype: Studio met eigen sanitair
Woonoppervlakte: 20 m^2 inclusief badkamer
Gemeenschappelijkheid:
De studenten hebben een gezamenlijke keuken en huiskamer en delen wasmachine. Ook mag gebruik worden gemaakt van het restaurant op de begane grond.

Financiën

Gemiddelde huurprijs
Jongeren: Kale huurprijs van €300 per maand

Werving en selectie

Organisatie werving: Voorheen door Roommit, nu door De Zorggroep zelf
Selectiecriteria: Initiatief, inlevingsvermogen, een luisterend oor, passend binnen de locatie
Begeleiding: Op locatie is er een begeleider. Dat is de teamleider (en bij afwezigheid de welzijnsmedewerker)

Sociaal

De jongere levert gemiddeld vijf uur per week een bijdrage aan de 'cohesie en sociale interactie' in Hof ter Borcht. De invulling van deze bijdrage wordt besproken met de begeleider van de zorglocatie. De helft van de tijd worden jongeren 'ingeroosterd' op met name welzijnsactiviteiten. De andere helft van de tijd mag de jongere zelf bepalen waar hij/zij van meerwaarde kan zijn (bijvoorbeeld wandeling, samen bakken etc).

Augustanahof, ankerpunt in een zorgzame buurt

De kapel herinnert bewoners en buurtgenoten aan de tijd dat de Augustanahof nog een Lutherse kerk was, gelegen in de Amsterdamse wijk Bos en Lommer. Sinds 2017 is de kerk, na een verbouwing, in gebruik als wooncomplex voor jong en oud. 21 bewoners, in de leeftijd van 0 tot 100, vormen samen een leefgemeenschap, met respect voor elkaars autonomie. Begin oktober waren we op bezoek in de Augustanahof en spraken met Ilse van Prooijen, diaconaal werker bij de Diaconie van de Evangelisch-Lutherse gemeente Amsterdam, en bewoners Jaap (80) en Anne-Mieke (28) over intergenerationeel wonen.

Jaap, bewoner van het eerste uur, geniet elke dag van het wonen in de Augustanahof. “Als ik het in één woord omschrijf dan kom ik op ‘warm’. We wonen hier samen in een leefgemeenschap waar oprecht aandacht is voor elkaar.” Anne-Mieke vult aan: “Aandacht in praktische zin, maar ook in emotionele zin. Dat onderlinge contact en omzien naar elkaar waardeer ik enorm.” Allebei geven daarbij ook direct aan dat het respect voor ieders autonomie en privacy heel belangrijk is.

“Je moet niet denken dat je altijd moet helpen,” zegt Anne-Mieke. Op de vraag hoe dat dan werkt geven ze mooie voorbeelden. Zo hing Jaap bij de geboorte van een baby een banier met ’Welkom Tobias, jongste bewoner van onze Hof’, boven het raam van het appartement van zijn ouders. En is er een bewoner die het avondgebed een keer heeft verrijkt met trombonespel. Of een bewoonster die na een operatie in het ziekenhuis thuis verwelkomd wordt met een bosje bloemen, wat meteen een mooi haakje is om hulp aan te bieden. Ook worden drie bewoonsters genoemd die samen een medebewoner hebben begeleid in de laatste uren van het leven. Of wordt er gewoon even geholpen met het naaien van gordijnen.

Anne-Mieke: “We kijken naar elkaar om op een manier die bij ieders persoon past, vanuit aandacht en wederzijds respect. Ilse vult aan: “De jongeren die hier wonen zijn er niet vóór de oudere bewoners. We streven een gelijkwaardige manier van samenleven na. Iedereen heeft zijn eigen talenten en capaciteiten en de combinatie van dit alles maakt dat er een vitale leefgemeenschap is. Door zo samen te wonen, kunnen ouderen langer zelfstandig blijven wonen. En, het draagt bij aan het voorkomen van eenzaamheid.”

Plek van stilte en ontmoeting

Het geloof werkt verbindend. Anne-Mieke: “We hebben affiniteit met spiritualiteit, ieder vanuit zijn eigen geloofsovertuiging. Elke zondag vindt er dan ook in de kapel een avondgebed plaats. De invulling ervan wordt vanuit de christelijke traditie verzorgd door de commissie Spiritualiteit, maar kan heel breed worden ingevuld. Het gebed wordt gedragen door de bewoners, het is echt óns avondgebed.” Het samenzijn staat open voor buurtbewoners en is mede door de vrije invulling heel toegankelijk. Na afloop volgen er dan ook regelmatig diepe, goede gesprekken. Jaap: “De kapel is, naast het wekelijks Avondgebed op zondag, alle dagen van de week open tussen drie en vier uur voor iedereen die de kapel wil bezoeken. De tuin van de Augustanahof is verder ook een stilteplek maar dan buiten in de open lucht, waar buurtbewoners en passanten welkom zijn om zich even ‘in het groen’ terug te trekken.”

De Hofkamer is juist een plek van ontmoeting. Elke donderdag is hier een koffieochtend voor bewoners en voor mensen uit de buurt. En op dezelfde dag organiseert Eetclub Erasmus, een buurtinitiatief, een gezamenlijke maaltijd waarbij mensen tegen betaling kunnen aanschuiven.

Vitale leefgemeenschappen

De Evangelisch-Lutherse gemeente Amsterdam heeft de drie oorspronkelijke functies van de Augustanakerk - kerk, maatschappelijk en wonen - een nieuwe invulling gegeven in de Augustanahof. De kern van de Augustanahof is samenleven en omzien naar elkaar en de buurt. Ilse: “De Diaconie van der kerk wil heel graag vitale leefgemeenschappen vormen. De Augustanahof is daarvan een mooi voorbeeld. De verbinding met de buurt, die er van oudsher al heel sterk was door de kerk, blijft behouden. Zo komt er bij de entree van het complex een voedselkastje voor buurtbewoners die het even wat zwaarder hebben. En is er binnenkort een avond om samen met bewoners de rol van de Augustanahof als een ‘ankerpunt in een zorgzame buurt’ verder in te kleuren. De Hofkamer wordt ingezet voor activiteiten van kerk en buurt, zoals thematische bijeenkomsten, inloopactiviteiten en de al eerder genoemde wekelijkse maaltijd. De bewoners, kerk, buurtbewoners en vrijwilligers dragen bij aan deze activiteiten, en worden ondersteund door de Diaconie.”

De Augustanahof omvat zestien (sociale) huurappartementen, waarvan vijftien voor de reguliere verhuur en één gastenkamer. Deze gastenkamer is bestemd voor een cliënt van de Stichting Timon, een hulpverleningsorganisatie voor kinderen, jongeren en ouders. Het beschikbaar stellen van de gastenkamer is een rechtstreeks gevolg van de opstelling van de Evangelisch-Lutherse gemeente aangaande haar opvatting inzake het diaconaat (hulp aan de naaste in moeilijke omstandigheden). Deelname aan ‘het leven in de hof’ wordt mede gezien als handreiking aan de tijdelijke bewoner om de weg te (her)vinden met het oog op toekomstig verder leven en zelfstandig ergens wonen. Van de ‘zittende bewoners’ wordt in relatie tot de tijdelijke bewoner impliciet commitment verwacht en gevraagd.

Interesselijst

Wie in de Augustanahof wil komen wonen, committeert zich aan het samen een leefgemeenschap vormen en inzet voor elkaar en buurtactiviteiten. De Diaconie heeft daarom een selectieprocedure opgesteld. Zo werkt men met een ‘interesselijst’ in plaats van een wachtlijst. Zodra er een appartement vrijkomt, maakt de Diaconie, in overleg met de bewonerscommissie, een profiel van de nieuwe bewoner. Dit profiel wordt gematched met de interesselijst. Twee potentiële bewoners worden vervolgens uitgenodigd om kennis te maken met de Augustanahof en haar bewoners. Het eenmalig bijwonen van het wekelijks avondgebed is een vast onderdeel van de kennismaking.

Jaap: “Ook zijn geïnteresseerden welkom op de koffieochtend. Zo krijgen mensen een indruk van het leven hier op de Hof. En kunnen zij de sfeer proeven en zich een beeld vormen. Uiteraard volgt er ook een gesprek met de bewonerscommissie. De Diaconie besluit uiteindelijk wie er voorgedragen wordt als nieuwe bewoner. Maar het samen met de Diaconie optrekken in de selectieprocedure is heel fijn.” Ilse vult aan: “Als er een nieuwe bewoner moet komen is het een uitdaging om de juiste persoon te selecteren en om deze vervolgens goed te laten integreren in de hofgemeenschap. Daarbij is het goed managen van verwachtingen belangrijk en in de praktijk blijft dat ook ingewikkeld. Bijvoorbeeld over het ritme van de Augustanahof. Zo wordt je elke week verwacht bij het avondgebed en als je niet kan, dan meld je dat aan elkaar. Niet vanuit controledrang, maar vanuit betrokkenheid met elkaar. De ene bewoner gaat daar makkelijker mee om dan de ander. Die wekelijkse ontmoeting vinden we belangrijk en we willen daar ontspannen, maar niet te makkelijk mee omgaan. Dat is soms zoeken en met elkaar in gesprek blijven.”

De leefgemeenschap bestaat voor ongeveer een derde uit jonge bewoners en twee derde uit oudere bewoners. De woningen zijn levensloopbestendig ingericht, zodat ouderen er kunnen blijven wonen tot aan hun overlijden, met eventuele zorg van buiten. Het streven is om de huidige mix tussen jong en oud aan te blijven houden bij het werven van nieuwe bewoners. Er is overigens geen afspraak gemaakt over wat ‘jong’ dan precies zou moeten zijn. Er wonen nu jonge mensen van met name rond de 30 jaar. Ook een koppeling met een opleiding, zoals bij veel beschreven voorbeelden van intergenerationeel wonen concepten, is hier niet. Jonge en oude bewoners hebben eenzelfde huurovereenkomst.

Zich gezien voelen

Terug naar het begin van het gesprek. Op de vraag wat wonen in de Augustanahof voor hen betekent zegt Jaap: “Het was een droom van mij om aan een leefgemeenschap te bouwen. Ik voel mij hier echt onderdeel van de groep. Het brengt mij, maar ook de andere bewoners, levensenergie.” Anne-Mieke vult aan: “Je voelt je gezien op een manier die bij je past. Met respect voor de eigen autonomie. Het geeft mij persoonlijk rust, waardoor ik meer energie overhoud voor andere dingen.”

De Augustanahof staat in het teken van de Lutherse traditie, het beste als volgt verwoord: ‘weten dat de genade voorop gaat, een optimistische kijk (vrolijkheid), het niet-dogmatische (vrijheid), geven om elkaar zonder elkaar de maat te nemen en een open en betrokken blik op de wereld’.

Meer weten?

Augustanahof

Algemene gegevens

Naam project: Augustanahof
Adresgegevens: Erasmusgracht 24, Amsterdam
Aantal woningen: 16 sociale huurwoningen voor een- en tweepersoonshuishoudens, waarvan 1 gastenwoning voor tijdelijke bewoning door een jongere met kind
Doelgroep beschrijving: Ouderen en jongeren, waarvan 1 jongere met behoefte aan extra ondersteuning
Verhuurder: De Diaconie
Contactpresoon: Ilse van Prooijen
Sinds wanneer: 2017

Aanleiding

Waarom: Onder het motto 'Mensen hebben mensen nodig' investeert de Diaconie in omzien naar elkaar. Dit doet ze al eeuwenlang door middel van hofjes. In 2017 realiseerde de Diaconie in de Augustanahof zestien (sociale) huurwoningen voor een- of tweepersoons-huishoudens
Door wie geïnitieerd: De Diaconie

Financiën

Gemiddelde huurprijs
Jongeren: Kale huurprijs van €300 per maand

Sociaal

Gemaakte afspraken:
Bewoners van de Augustanahof kiezen voor wonen in nabuurschap in de hof en in de buurt, en zijn gemotiveerd om dit samen in te vullen naar vermogen en met ieders eigen talenten. Het is: omzien naar elkaar, burenhulp, gastvrijheid, stilte, inspiratie en meedoen in het ritme van Augustanahof. Commitment is vastgelegd in de 'regel van Augustana'
Aanwezigheid contract: Nee, commitment is wel onderdeel van het huurcontract

Richtlijnen vrijwilligerswerk:
Ongeveer 4 uur in de week beschikbaar voor gemeenschap-pelijke taken ten behoeve van het wonen en omzien naar elkaar
Intensiteit begeleiding:
Diaconaal werker Ilse van Prooijen is 4 uur in de week aanwezig in de Augustanahof

Werving en selectie

Organisatie werving: Diaconie met behulp van bewoners-commissie
Selectiecriteria: Op basis van profiel
Begeleiding: Diaconie

Fysiek

Bouwvorm: Voormalige Augustanakerk, verbouwd tot wooncomplex
Woningtype: Eén- en tweekamer appartementen
Woonoppervlakte: 31 tot 68 m^2
Gemeenschappelijkheid: Ontmoetingsruimte de Hofkamer, de Stiltekapel en de Stiltetuin

Tips en advies

Doelgroep aan het woord:
Intrinsieke motivatie belangrijk
Verhuurder aan het woord:

- Het ontstaan van mooie verbindingen tussen bewoners onderling en tussen bewoners en de buurt
- Functie van de kerk is in een-nieuwe vorm blijven bestaan.
- Selecteren van juiste bewoner en goed integreren in de hofgemeenschap kan een uitdaging zijn.
- Goed managen van wederzijdse verwachtingen over het meedoen in en betrokken zijn bij de hofgemeenschap is belangrijk. Soms is dat zoeken en met elkaar in gesprek blijven.

Waar jong en oud samen wonen, werken en leven

Op een rustige locatie, aan de rand van Maastricht en met een prachtig uitzicht over het Jekerdal, ligt Residentie Gerlachus. Een complex uit de jaren vijftig dat in 2021 volledig is gerenoveerd. Met als resultaat een Residentie die ruimte biedt aan 130 zelfstandige appartementen, tien participatiestudio's, een gemeenschappelijke huiskamer, een brasserie en vier logeerkamers. Ook zit er in het complex een fysiotherapiepraktijk.

In Residentie Gerlachus wonen ouderen én studenten samen. Een combinatie die op deze plek een beetje organisch is ontstaan, zo blijkt uit het gesprek met Petra Lamberts, directeur besturing en strategie bij Envida, en Nadja Comans, manager verpleegzorg bij Envida. Maar wel met een opbrengst die helemaal past in deze tijd: bouwen aan vitale gemeenschappen en omzien naar elkaar, inzetten op voorzorg, bijeenbrengen van zorgvragers en zorgdragers, geclusterd zorg verlenen en werken vanuit community care. Bewoners Mia (93), Hans (88), Leona (20) en Svetlana (19) wonen en leven met elkaar in Residentie Gerlachus. Ze worden daarin ondersteund door het hybride zorgteam van Envida, onder leiding van Frederique Soomers. Allen zien over en weer de plussen van dit intergenerationeel wonen en werken.

Petra: "Envida was betrokken bij de verbouw van het oude complex naar 130 appartementen. In het complex zitten ook tien studio's die niet levensloopbestendig te maken waren, zoals wel het geval is bij de appartementen. Op de vraag wat we dan wel met deze ruimten zouden doen, was het antwoord snel gevonden: participatiestudio's voor studenten. Het woord 'participatie' kun je op twee manieren invullen: participeren in de leefgemeenschap van de Residentie en participeren in de dienstverlening van Envida." De appartementen worden door een vastgoedbedrijf verhuurd aan mensen van 55 jaar en ouder. Twintig appartementen huurt Envida. Deze appartementen zijn beschikbaar voor ouderen die extra begeleiding, ondersteuning en/of zorg nodig hebben in het dagelijks leven, maar voor wie een verhuizing naar een verpleeghuis nog een te grote stap is.

De participatiestudio's worden vanaf begin 2022 verhuurd aan studenten die een (gezondheids)zorg gerelateerde opleiding volgen en daarnaast in het complex werkzaam zijn als zorgverlener van Envida. De studenten betalen huur voor hun kamer en hebben daarnaast een arbeidscontract met Envida voor 12 uur per week. Dit contract is als addendum bij het huurcontract gevoegd. Petra gaat verder: "Het is een uitdaging om in Maastricht een goede studentenkamer te vinden. En we weten dat studenten vaak op zoek zijn naar een bijbaan. We bieden hier een combinatie van wonen en werken aan én met werk dat in het verlengde van de opleiding ligt. Studenten, die intrinsiek gemotiveerd zijn voor het werken in de zorg en hier hun werkervaring opdoen, kunnen daardoor met een voorsprong de arbeidsmarkt op. We hopen dat zij zo behouden blijven voor de zorg." Nadja vult aan: "We hebben bewust ervoor gekozen om de studenten te laten betalen voor hun kamer en daarnaast een arbeidscontract aan te gaan. Zo houden

we de relatie zuiver en kunnen studenten aangesproken worden op hun inzet.”

Werken vanuit de bedoeling

Envida is met een hybride zorgteam aanwezig in het complex, georganiseerd vanuit de bedoeling. Oftewel, werken vanuit de vraag van de bewoners en niet vanuit regels en procedures (en financieringsstromen). Het hybride zorgteam ondersteunt de bewoners van de twintig appartementen die een verpleeghuisindicatie hebben, maar nog individueel wonen en participeren in de leefgemeenschap van de Residentie. Nadja: “Dat wij aanwezig zijn in het complex geeft alle bewoners een gevoel van veiligheid. Oók de bewoners die geen cliënt zijn van Envida. Wij zijn 24 uur per dag in de nabijheid, ook voor de calamiteitenzorg. En signaleren als er een behoefte ontstaat aan begeleiding, ondersteuning of zorg. We zien dat de zelfstandigheid en het zelfvertrouwen van bewoners hierdoor toeneemt.” De zorgzekerheid bij Residentie Gerlachus is geregeld in de huurovereenkomst met een Wonen Plus abonnement. Dat houdt in dat bewoners toegang hebben tot een basispakket aan zorg- en dienstverlening. Inbegrepen is onder meer personenalarmering, advies van de regieverpleegkundige en voordelige gemaksdiensten.

Hybride zorgteam

De studenten zijn onderdeel van het hybride zorgteam. Voordat zij meedraaien in dit team krijgen zij een opleiding in basiszorgverlening. Dat betekent dat zij lichte zorgtaken verrichten en individuele begeleiding verzorgen. Bewoner Hans: “Ik ben heel tevreden over het wonen hier en de zorgverlening. Ik heb de leukste gesprekken wanneer ze mijn steunkousen komen aantrekken. Want zij beginnen niet over de pijn in mijn voet, maar over de dagelijkse dingen in het leven. Gezellige gesprekken waarmee de studenten hun wereld bij mij naar binnen brengen. En ze vragen altijd hoe het ermee gaat, ook heel fijn!” Leona vult aan: ”Wij komen ook wel eens langs voor een koffiemomentje, maar de meeste tijd zit in de zorgtaken.” Bewoonster Mia geeft lachend aan dat de koffiemomentjes wel altijd te kort zijn. Omdat de studenten om de tien weken een nieuw lesrooster krijgen, moeten zij ook in diezelfde frequentie opnieuw ingedeeld worden in het zorgrooster. Dat zet Frederique Soomers, teamleider van het zorgteam, wel eens voor een uitdaging. “We bepalen de zorgroutes op basis van de ondersteuningsvraag van bewoners. Studenten lopen zoveel mogelijk bij dezelfde bewoners langs. Een paar studenten roosteren we, naast hun zorgtaken, ook in voor sociale dienstverlening.”

Over en weer leren

De studenten en de bewoners hebben een fijn contact met elkaar. Svetlana: “We zijn allemaal druk met het werk en onze studies. De bewoners leven daarin met ons mee. Wij vragen altijd hoe het met hen gaat, maar dat doen zij andersom ook. En steken ons een hart onder de riem wanneer we bijvoorbeeld voor een tentamen staan.” Hans: “We kunnen van betekenis zijn voor hen en zij voor ons.” Leona vult aan: “Zij hebben in onze schoenen gestaan en delen hun ervaringen en wijsheden.” Doordat de studenten meewonen in de leefgemeenschap brengt het hen inzichten die zij meenemen in hun studie. “Je gaat de mensen en hun zorgbehoeftes beter begrijpen waardoor je ook betere ondersteuning kunt geven,” aldus Svetlana. Ook Frederique ziet positieve resultaten: “De studenten hebben een frisse blik op onze dienstverlening. Een mooie opening voor het gesprek met onze medewerkers die al langer in het vak zitten over de vaste routines en ‘we doen het altijd al zo’.”
Studenten hebben zo houvast aan elkaar, aan de zorgprofessionals van Envida én aan de bewoners. Leona: “Ik had niet verwacht dat er zo’n fijne connectie was met iedereen. Het wonen en werken wordt je hier echt gemakkelijk gemaakt. Je hoeft je nooit alleen te voelen.” Mia vult aan: “Het is geweldig zoals de mensen elkaar hier als één team helpen. ”

Meer weten?

Residentie Gerlachus

‘Je hoeft je nooit alleen te voelen’

Algemene gegevens

Naam project: Residentie Gerlachus
Adresgegevens: Bieslanderweg 60, Maastricht
Aantal woningen: 10 participatiestudio's en 130 zelfstandige appartementen, waarvan 110 particulier verhuurd en 20 door Envida gehuurd
Doelgroep beschrijving: 110 zelfstandig wonende 55-plussers met in mindere of meerdere mate een begeleidings- of zorgvraag en 20 bewoners met een Wlz-indicatie voor verpleeghuiszorg
Verhuurder: Holland2Stay
Contactpresoon: Nadja Comans
Sinds wanneer: 2021

Aanleiding

Waarom:
- Zorg toekomstbestendig maken
- Kans om én studenten te faciliteren in bijbaan in verlengde van hun opleiding én woonruimte aan te bieden
- Bijdragen aan vitale leef-gemeenschap, zelfredzaamheid en zelfvertrouwen van kwetsbare bewoners

Door wie geïnitieerd: Envida
Samenwerkingspartners: Verhuurder Holland2Stay

Sociaal

Gemaakte afspraken: Studenten worden voor 12 uur in de week ingedeeld in het zorgrooster
Aanwezigheid contract: Arbeidsovereenkomst met Envida conform CAO
Richtlijnen vrijwilligerswerk: Arbeidsovereenkomst voor 12 uur in de week. Richtlijnen conform zorg-dienstverlening van Envida
Intensiteit begeleiding: Studenten worden begeleid door de teamleidder van het hybride zorgteam. Begleiding is 2-6 uur per maand

Fysiek

Bouwvorm: Geschakelde bouwblokken
Woningtype: Twee- en driekamer appartementen
Woonoppervlakte: 55 tot 85 m²
Gemeenschappelijkheid: Huiskamer en vier logeerkamers. Daarnaast is het complex een brasserie (ondernemer)

Financiën

Gemiddelde huurprijs jongeren: Zie website gerlachusmaastricht.nl
Gemiddelde huurprijs ouderen: Zie website gerlachusmaastricht.nl

Werving en selectie

Organisatie werving: Envida
Selectiecriteria: Intrinsiek gemotiveerd, student volgt een medische opleiding
Begeleiding: Teamcoördinator van Envida

Tips en advies

Doelgroep aan het woord: Fijne contacten en wederzijds begrip, draagt bij aan de zelfred-zaamheid en het zelfvertrouwen
Verhuurder aan het woord: Uitdagingen:
- De studenten krijgen elke 10 weken een nieuw lesrooster. Dat betekent dat zij telkes opnieuw ingeroosterd moeten worden in het zorgrooster
- Meer ruimte voor sociale begeleiding. De aandacht gaat nu vooral uit naar de zorgtaken

Verrassende uitkomsten:
- De studenten kijken met een frisse blik naar onze dienstverlening. Hun observaties en ervaringen worden in het team besproken. Een mooie manier van kennisuitwisseling tussen studenten en vaste medewerkers

‘Studenten voeren een klik-gesprek’

‘Woonstudenten voor sfeer, verbinding en gezelligheid’

De droom van Gitta Klopper, oprichter van Connect Generations is om in ieder zorgcentrum in Nederland studenten te huisvesten. Die droom lijkt uit te komen nu het ministerie van VWS de subsidieregeling rond intergenerationeel wonen heeft. “Ik ben daar erg blij om en heb ook meegedacht over de totstandkoming. Het voelt als erkenning dat de landelijke overheid intergenerationeel wonen waardevol vindt.” Gitta heeft Connect Generations in 2015 opgericht, om studenten te huisvesten in zorgcentra of seniorencomplexen.

“Het is een prachtige oplossing om de uitdagingen op de woningmarkt en de eenzaamheid die jongeren en ouderen ervaren te verminderen. We willen studenten een leuke en leerzame tijd bezorgen en het omzien naar elkaar bevorderen.” Studenten wonen goedkoop, leren veel en kunnen zorgmedewerkers een handje helpen. Gitta heeft in de zorg gewerkt en weet dat alle hulp welkom is. Daarnaast brengen de studenten een hoop gezelligheid mee. “Een win-win situatie.”

Leegstandsbeheer

Connect Generations heeft drie smaken: wonen in een zorgcentrum, wonen in een seniorencomplex of in een leegstand pand waar studenten het beheer doen. Anne, de 23-jarige studente creatieve therapie heeft bewust gekozen om te wonen in een voormalig zorgcentrum in Hilversum dat leeg staat. “Ik hoorde het van een collega op school en zag het in de nieuwsbrief van de studentenvereniging. Ik zocht woonruimte in of nabij Utrecht. Toen zag ik een kans bij dit pand in Hilversum.” Ze wil graag een bijdrage leveren aan de maatschappij.

Daarnaast is het fijn dat het betaalbaar is. “Ik betaal 270 euro per maand, alles inclusief. Nou, dan vind je bijna nergens en dan heb je ook nog veel ruimte. Hier heb ik een eigen kamer, keukentje en sanitair. Als je rust wil dan kun je je op je eigen kamer terugtrekken maar als je gezelligheid zoekt is er een gemeenschappelijke woonkamer. Ik vind het een mooi concept omdat ik hier veel leer, zoals organiseren, plannen en met geld omgaan.” Anne organiseert diverse activiteiten voor de buurt. Dat is de deal: studenten wonen hier goedkoop maar verrichten in ruil daarvoor 10 uur vrijwilligerswerk per maand. “Dat is goed te combineren met de studie. Hetzelfde geldt ook voor Amke die 26 jaar is. Zij studeert voeding en diëtiek in Amsterdam. “Ik kan het goed naast mijn studie en mijn sociale leven doen.”

Generatiediner

Beide studenten vinden het jammer dat het pand gesloopt wordt. Dat betekent dat ze moeten verhuizen. Amke gaat naar een ander complex waar Connect Generations studenten huisvest. Ze verhuist voor de derde keer mee naar een nieuwe locatie en gaat nu naar zorgcentrum Sint Jacob in Haarlem. Anne gaat naar Amersfoort. Ze zijn goede vrienden geworden en hopen dat ze in de toekomst weer ergens samen kunnen wonen, bijvoorbeeld in Amersfoort. Gitta: “Niet alleen worden hier vriendschappen gesloten maar er is zelfs een huwelijk uit voortgekomen. Een stel dat elkaar via Connect Generations heeft ontmoet, is inmiddels getrouwd.” Er ontstaan ook vriendschappen tussen de studenten en de buurtbewoners. Sommige studenten zijn een maatje voor een buurtbewoner of een taalmaatje voor iemand die Nederlands leert. Dan is het wel jammer dat het pand straks niet meer bestaat en de studenten elders gaan wonen. “Het is prettiger als de studenten er langer kunnen blijven. Dan bouw je meer op. Aan de andere kant kun je in een paar maanden ook veel

bereiken. Zo hebben we een generatiediner georganiseerd in Amsterdam in een pand waar we vier maanden konden verblijven. Het was een groot succes: de jongste was 8 en de oudste 88. Buren die elkaar, mede door corona, lang niet hadden gezien, ontmoetten elkaar weer en genoten ervan", aldus Gitta.

Blijvende betrokkenheid

De studenten besteden de helft van hun tijd van hun vrijwilligerstijd buiten het complex, dus voor de buurt, en de andere helft binnen het complex. Iedere student heeft een taak, zoals het verzorgen van de post, het rondleiden van nieuwe studenten of het spoelen van de kranen om legionella te voorkomen. Een paar studenten zijn gangoudsten. Zij vormen een brug tussen de studenten en de organisatie Connect Generations. Dat functioneert uitstekend. Vanuit Connect Generations is Gera het aanspreekpunt. Zij voert gesprekken met de gangoudsten. Binnen de zorgcomplexen heeft zij contact met de coördinator van de vrijwilligers. Gitta vindt het fantastisch dat door de subsidieregeling zorgorganisaties financiële ondersteuning voor de coördinatoren kunnen krijgen. "Anders moeten de coördinatoren dit er maar een beetje bij doen." Terwijl structurele betrokkenheid en begeleiding volgens Gitta twee van de belangrijkste succesfactoren zijn. "Anders loop je grote kans dat het concept verzandt. De coördinatoren houden een vinger aan de pols. Die blijvende betrokkenheid is onze kracht." Ook een goede screening is onmisbaar. Kandidaten vullen eerst een inschrijfformulier in, dan vindt er een screeningsgesprek plaats. Vervolgens is nog een 'klik-gesprek' met de zorgorganisatie als het een project in een woonzorgcentrum of seniorencomplex betreft. Wat Gitta opvalt, is het grote aantal gemotiveerde studenten. "Dat is erg hoopvol. Door de uitgebreide en strenge screening voorkom je mismatches. Die zijn er ook nauwelijks."

Levensverhaal

Studenten organiseren koffieochtenden, kindermiddagen, generatiediners, pannenkoekenmiddagen. "Vooral de kindermiddag was een groot succes: er waren tachtig kinderen met hun ouders. We hebben daar ook veel tijd aan besteed. We hebben geleerd dat je actief moet werven", zegt Amke. "Soms komen er amper mensen naar een activiteit maar meestal komen er wel zo'n dertig tot veertig buurtbewoners." Ze hebben veel contact met het wijkcentrum en krijgen zo ook aanvragen voor hulp. Via de interne website, Connect Dossier, kunnen studenten eveneens reageren op aanvragen. "Dat werkt goed, want ieder kan reageren op een vraag die hem of haar aanspreekt. En zo houden we meteen bij hoeveel uren studenten zich inzetten", zegt Gitta. De aanvragen zijn divers. Zo krijgen ze een seintje als een oudere hulp nodig heeft met boodschappen of behoefte heeft aan een praatje. "Het wijkcentrum is dus erg blij met ons", zegt Anne. "De buurt moest ons eerst leren kennen. Ze snapten in het begin niet wat we kwamen doen en er heerste bij sommige buurtbewoners wat wantrouwen. Vooral omdat de activiteiten gratis zijn." Ze krijgen wat geld van de gemeente voor activiteiten. Amke: "Sommige bewoners zijn er altijd bij. Ik zie ook eenzaamheid, bij ouderen maar ook bij veertigers. Sommigen vertellen ons hun hele levensverhaal. Het is mooi om te luisteren en zo even bijdrage te kunnen leveren."

Struinen door tuinen

Binnenkort vindt er een afscheidsborrel plaats. "We maken een weggeefplek voor spullen die we achterlaten", aldus Anne. "Verder we gaan meedoen aan struinen door de tuinen", vult Gitta aan. Dat houdt in dat buurtbewoners plantjes uit de tuin mogen meenemen. Anne en Amke vertrekken met pijn in hun hart. Na twee jaar Hilversum zijn ze gehecht aan de locatie. "We dachten dat we al eerder weg moesten maar het werd steeds verlengd. Dus uiteindelijk hebben we er langer gewoond dan gedacht", zegt Amke. De ervaringen nemen ze in ieder geval mee. Zij blijven zeker bevriend. Wie weet belanden ze samen nog eens in een ander project. Inmiddels heeft Connect Generations woningen door het hele land: Groningen, Enschede, Zoetermeer, Haarlem, Amsterdam, Den Bosch, Den Haag, Scheveningen, Bloemendaal. Ook Het Ouden Huis in Bodegraven is een onderdeel van Connect Generations.

Meer weten?

connectgenerations.nl

Goed voorbeeld doet volgen!

Woonzorgcentrum Humanitas in Deventer was het eerste zorgcentrum in Nederland dat woonruimte bood aan studenten. Dat was in 2012. Bussen vol mensen uit binnen- en buitenland kwamen kijken en lieten zich door Humanitas inspireren. Nog steeds wonen er jongeren en hier blijkt dat goed voorbeeld doet volgen. Inmiddels wonen er op meerdere plekken in het land jongeren en ouderen samen. Wat hebben deze plekken gemeen? En wat leren we van deze initiatieven? Een analyse van de inspirerende voorbeelden die in deze publicatie zijn voorgesteld en uitgediept.

Langer vitaal thuis wonen

Allereerst zien we dat zowel jong als oud enorm geniet van het contact. Ben, bewoner van het Ouden Huis in Bodegraven ervaart het contact met de studenten als verrijkend. “De één op één oprechte aandacht, de spontane bezoekjes. Ze nemen ons en de andere bewoners mee in de wereld van de jeugd. Wij leren van hen en zij van ons.” Ook de jongeren ervaren verrijking. “Ik merk dat ik volwassener ben geworden en in vergelijking met leeftijdgenoten een stuk wijzer ben”, zegt de 20-jarige Jayden die in Humanitas Deventer woont. Oudere bewoners vinden het fijn dat de buitenwereld naar binnenkomt en dat zij hulp krijgen bij praktische zaken, zoals het organiseren van activiteiten, maar ook bij persoonlijk zaken. Het ondersteunt hen bij het langer vitaal zelfstandig wonen en versterkt de eigen regie. En jongeren vinden dat ze er veel van leren. Niet alleen van de ouderen zelf, maar ook van de activiteiten die ze samen doen. Zo leren ze plannen en organiseren. Soms volgen ze ook een relevante cursus zoals EHBO of brandveiligheid.

Oogje in het zeil

In de meeste projecten gaat het om intergenerationeel wonen van studenten en oudere bewoners. Bij Zorgresidentie Gerlachus in Maastricht is expliciet gekozen voor studenten die een (gezondheids)zorg gerelateerde opleiding volgen. Zorgorganisatie Envida biedt hier een combinatie van wonen én werk aan dat in het verlengde van de opleiding ligt. Studenten die intrinsiek gemotiveerd zijn voor het werken in de zorg en hier hun werkervaring opdoen, kunnen daardoor met een voorsprong de arbeidsmarkt op. Envida hoopt dat studenten zo behouden blijven voor de zorg. Jongeren wonen soms individueel en gespikkeld door het gebouw, bij elkaar ‘op kamers’ in één appartement of in een eigen participatiestudio. Sommige projecten gaan uit van één student op zes bewoners, maar dat is niet overal het geval. Het hangt af van de locatie en de taken. Alle jongeren krijgen begeleiding; zo tussen de 1,5 uur tot 6 uur per maand. Dat is essentieel volgens de betrokken professionals. Deze professionals van de zorgorganisatie of van de verhuurder houden ‘een oogje in het zeil’.

Commitment

De meeste jongeren zetten zich tussen de 20-30 uur per maand in voor de ouderen. Het aantal uur verschilt per project. Soms moeten zij de uren bijhouden, maar dit is niet overal het geval. Bij sommige projecten wonen zij kosteloos in ruil voor hun inzet, bij anderen projecten betalen zij alleen gas, water en licht en bij weer andere projecten een bepaalde huur. Deze laatste optie is vooral van belang wanneer er een arbeidsrelatie wordt aangegaan, zoals bij Residentie Gerlachus. Studenten worden er voor 12 uur per week ingeroosterd in het zorgrooster. Zo houdt Envida de relatie zuiver en kunnen studenten aangesproken worden op hun inzet. Voor alle studenten geldt dat de lage woonlasten aantrekkelijk zijn én zo is intergenerationeel wonen een fijne oplossing voor hun huisvestingvraagstuk. Tegelijkertijd vergroten deze projecten de sociale interactie tussen jong en oud en ouderen onderling, hebben ze een positief effect op de sociale cohesie en ondersteunen de formele zorg, zo leert de praktijk.

In de Amsterdamse Augustanahof is het intergenerationeel wonen anders georganiseerd. De jongeren die hier wonen zijn na een zorgvuldige selectieprocedure, medebewoner geworden van een hofgemeenschap. Student zijn is hier geen criterium, maar wel het commitment om samen een leefgemeenschap te vormen en zich in te zetten voor elkaar en voor buurtactiviteiten. Daarnaast is het voor deze leefgemeenschap van belang dat er een goede verhouding is tussen oudere en jonge bewoners.

Omzien naar elkaar

De activiteiten die studenten verrichten zijn met name: een praatje maken, een spelletje doen, samen een wandeling maken, hulp bij maaltijden tot het doen van kleine klusjes in huis en het organiseren van activiteiten. Deborah (86) woonachtig in de Elisabeth Otter-Knoll Stichting te Amsterdam: “Ik heb wel eens een vraag over de computer. Dan komt Max en die lost het op. Hij heeft engelengeduld. Daarna praten we nog even bij. Het is altijd gezellig als hij er is.“ Studente Elise die in de Bergmanstrook in Zoetermeer woont: “Je leert mensen langzamerhand best goed kennen en wordt gemakkelijk vrienden van elkaar. Als er dan iemand iets nodig heeft, zoals hulp bij een ritje naar het ziekenhuis en er zijn geen mantelzorgers, dan stap je gerust samen in de auto.” Elles vult aan: “Of een bewoner die nog nooit Pietje Bell had gelezen. Een klassieker die iedereen gelezen zou moeten hebben. Ik heb het eerste hoofdstuk voorgelezen, superleuk om te doen. En daarna heeft hij de rest zelf gelezen. Inmiddels is hij aan het tweede boek bezig!”

Hoewel de focus bij de bewoners van Residentie Gerlachus op zorgverlening ligt, is ook hier ruimte voor gezelligheid. Studente Svetlana: “We zijn allemaal druk met het werk en onze studies. De bewoners leven daarin met ons mee. Wij vragen altijd hoe het met hen gaat, maar dat doen zij andersom ook. En steken ons een hart onder de riem wanneer we bijvoorbeeld voor een tentamen staan.” Bewoner Hans: “We kunnen van betekenis zijn voor hen en zij voor ons.”

Voor het slagen van het intergenerationeel wonen is dit van belang:

- Goede selectie is essentieel. De juiste studenten op de juiste plek. Zij moeten het echt willen en affiniteit hebben met de doelgroep.
- Er moet blijvende aandacht zijn voor zowel de vraag van de bewoners als het aanbod van de studenten. Maar ook voor het matchen van vraag en aanbod.
- Begin klein. Probeer het uit, daar leer je van en dan kun je rustig doorontwikkelen
- Zorg voor structurele begeleiding.

Tip: laat ouderen en jongeren meebeslissen wie er komt wonen.

Colofon

Zwolle, December 2023

Deze Inspiratiegids voor Intergenerationeel Wonen is in opdracht van het ministerie van VWS samengesteld door het platform ZorgSaamWonen en uitgegeven door Acquire.

Redactie:
Yvonne Witter en Sabine Verkroost

Eindredactie:
Nettie Bakker

Vormgeving:
Alwina Tempelman